

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády

Krajské kolo Dejepisnej olympiády pre ZŠ a 8-ročné gymnázia

10. ročník, školský rok 2017/18

Testové úlohy pre kategóriu E (7. ročník ZŠ a 2. ročník OG)

Poznámka: otázky monotematickej časti sú označené *

1.* Z uvedených možností prirad'te k významným gréckym štátom Aténam a Sparte územie, na ktorom sa nachádzali, a tiež, na ktorom z nich bol prístav Peiraieus (Pireus) ?

Kréta, Peloponéz, Attika, Atos

2.* Vytvorte správne dvojice. Do odpoveďového hárku zapíšte k písmenám správne čísla.

a) Homér	1) písal o vojnách medzi Grékmi a Perziou
b) Táles	2) príbeh opisujúci dobytie Tróje
c) Feidipides	3) posolstvo o víťazstve Atén pri Maratóne
d) Herodotos	4) objav minojského paláca na Kréte
c) Arthur Evans	5) návod na zostrojenie kružnice opisujúcej pravouhlý trojuholník

3.* Uved'te, ktorému národu patrí táto charakteristika.

„Vrchol svojej moci dosiahli zhruba v roku 1700 pred n. l. a okolo svojich obytných centier nestavali obranné múry. Boli to moreplavci s mocnou flotilou. Ich písmo nie je dodnes rozlúštené“.

- A. Feničanom
- B. Dórom
- C. Kréťanom
- D. Mykénčanom

4.* Mohli sa stretnúť? Odpovedzte áno alebo nie.

- a) Sofokles a Leonidas?
- b) Solón a Perikles?
- c) Feidipides a Dáreos I.?
- d) Kleistenes a Aristoteles?

5.* Ak by ste v staroveku chceli navštíviť Lacedemónčanov, tak by ste šli do:

- A. Sparty
- B. Téb
- C. Atén
- D. Megary

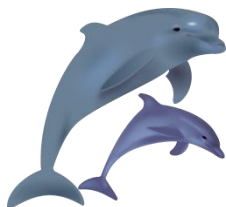
6.* Tento pán učiteľ tvrdil, že „z učenia sa nemá robiť hra, lebo učenie nie je pre deti hrou. Je spojené s námahou a nutnosťou“. Patril k starovekým veľikánom filozofie, položil základy logiky.

a) Kto bol tým učiteľom? Napíšte jeho meno.

b) Ktorý slávny vojvodca bol jeho žiakom? Napíšte meno jeho žiaka.

7.* Ste pracovníkom múzea. Pri prevoze archeologických artefaktov z najväčšieho gréckeho ostrova sa z niektorých škatúl odlepili názvy pamiatok, z ktorých pochádzajú. Vašou úlohou je na základe týchto obrázkov identifikovať mesto, z ktorého pochádzajú. Správne odpovede zapíšte do odpovedového hárku.

8.* Správne priradíte k menu osobnosti činnosť, v ktorej daná osobnosť vynikala.

A.	Galenus	1. sochár
B.	Tukydidés	2. lekár
C.	Sofokles	3. dramatik
D.	Feidiás	4. historik

9.* Oporou aténskej demokracie boli viaceré inštitúcie. Správne priradíte k inštitúcii jej funkciu.

A.	ekklézia	1. porotný súd
B.	héliaia	2. ľudový snem
C.	búlé	3. najvyšší výkonný orgán

10.* Prečítajte si nasledujúci text a opravte v ňom **štyri chyby**. Zvýraznené slová a letopočty sú správne a nie je možné ich meniť.

Medzi Grékmi a Peržanmi sa odohralo viacero významných bitiek. Pri Mataróne v roku 490 p. n. l. **zvíťazili Gréci**. Neskôr, v roku 450 p. n. l. v bitke **pri Termopylách**, zvíťazili Peržania. Následne v bitke **pri ostrove Kréta** zvíťazilo grécke loďstvo. Veľká bitka pri **Platajách** priniesla víťazstvo Peržanom.

11.* Perikles bol zvolený Aténčanmi až 15-krát za sebou. Z nasledujúcich možností vyberte tie **štyri**, pre ktoré bol vo voľbách taký úspešný.

- a. zaviedol odmenu za výkon porotného sudcu
- b. mal vo svojich rukách celú vládnu moc
- c. nikdy neprekročil demokratické metódy vlády
- d. opieral sa o slobodný súhlas väčšiny
- e. zaviedol vyplácanie diét za návštevu divadelných predstavení
- f. nikdy nepodplácal Spartánov
- g. mal najvyššie postavenie zo všetkých stratégov
- h. pri rokovaní s inými gréckymi štátmi vždy rozhodoval bez súhlasu snemu

12.* V odpovedovom hárku správne doplňte nasledujúci text.

Po skončení bojov Grékov s Peržanmi sa medzi Aténami a Spartou začala A vojna. Aténčania mali prevahu v B, Sparťania v C vojsku. Bojové akcie začali spojenci Sparty z mesta D Atény postihla E epidémia počas, ktorej zomrel aj jeden z najvýznamnejších stratégov F Vojnu napokon vyhrali G Vojenský konflikt trval H rokov.

13.* Ktorý významný macedónsky panovník je autorom vety: „Zlato naložený somár prenikne do najsilnejšej pevnosti“.

14. * Prečítajte si nasledujúci text a opravte v ňom **dve chyby**. Zvýraznené slová a letopočty sú správne a nie je možné ich meniť.

*Na zasadnutí aténskeho kongresu v roku 337 p. n. l. sa Gréci zjednotili a následne sa rozhodli vyhlásiť **svätú vojnu** proti Skýtom .*

15.* Ríša, ktorú vytvoril Alexander Macedónsky, sa rozprestierala na veľkom území Európy, Ázie a Afriky. Vyberte z uvedených možností územia **7 dnešných štátov**, ktoré by ovládala.

A. Ukrajina	F. Tunisko	J. Jemen
B. Grécko	G. Čína	K. Pakistan
C. Nemecko	H. Maďarsko	L. Moldavsko
D. Turecko	CH. Irán	M. Alžírsko
E. Irak	I. Sýria	N. Egypt

16. Konštantín a Metod boli ešte pred cestou na Veľkú Moravu na viacerých misiách. Počas jednej z nich sa im podarilo získať pozostatky jedného z prvých pápežov. Keď jeden z bratov v Ríme zomrel, pochovali ho do baziliky, ktorá má rovnaké meno ako spomínaný pápež. Do odpovedového hárku napíšte, ako sa pápež volal, ktorý z bratov v Ríme zomrel, a v ktorom roku sa to stalo.

17. O skorom rozšírení kresťanstva na Slovensku svedčia aj nájdené hmotné pamiatky, medzi najznámejšie patria plakety z A či krížik byzantského typu z B Pomôžte si aj pripojenými obrázkami.

A

B

18. Z obdobia Veľkej Moravy sa dodnes na Slovensku zachovali zvyšky architektúry cirkevnej stavby na hradisku v A neďaleko od Piešťan či v bazilike v areáli B hradu. Jedinečným sa javí zachovaný kostolík na Záhorí neďaleko od rieky Moravy. Obec pri ktorej sa táto stavba nachádza, sa volá C? Kostolík je zasvätený.... D?

19. Prečítajte si nasledujúci text a opravte v ňom **šesť chýb**. Zvýraznené slová sú správne a nie je možné ich meniť.

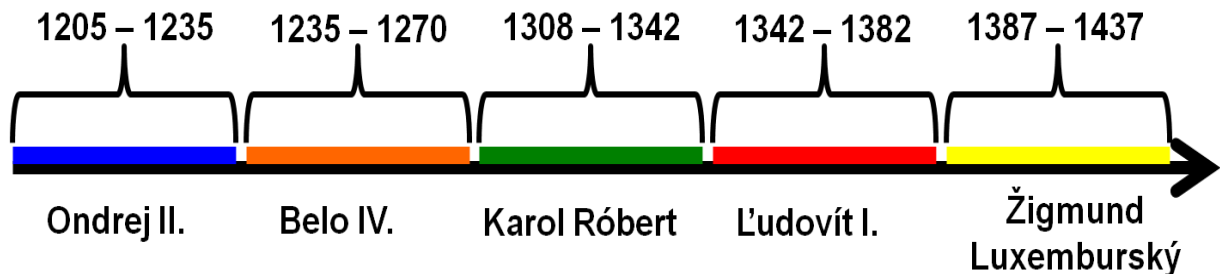
*Štefanovi V. sa prisudzuje **rozdelenie územia** Uhorska **na župy**. Nadviazal tak na **starší** **zámocký systém**, **ktorý bol** v krakovskom **údelnom vojvodstve**. **Župné obvody** však nemali presne vymedzené hranice. **Na území Slovenska** bolo vtedy približne 19 **žúp**. V tomto čase sa stalo **centrom uhorskej cirkevnej provincie** mesto Košice.*

20. Nitriansky údelný vojvoda Štefan spolu s manželkou A založili na Nitrianskom hrade pri Katedrále sv. B kapitolu. Bolo to jedno z C miest, ktoré vykonávali aj notárske funkcie.

21. Poskladajte z týchto skomolenín názvy niektorých mestských práv v stredoveku. Správne odpovede zapíšte do odpovedového hárku.

- A - duskla
- B- ľovémí
- C- liťvo si tárarich
- D- lnéhrde
- E- ciekuta

22. Na základe údajov na časovej priamke, uveďte o minimálne koľko rokov viac by musel vládnuť Karol Róbert, aby bol najdlhšie vládnucim panovníkom z pomedzi uvedených uhorských kráľov. Na časovej priamke chýbajú na konci 13. storočia viacerí panovníci. Medzi nimi aj posledný panovník z prvej dynastie uhorských kráľov, ako sa tento panovník volal a ako sa volala jeho dynastia?

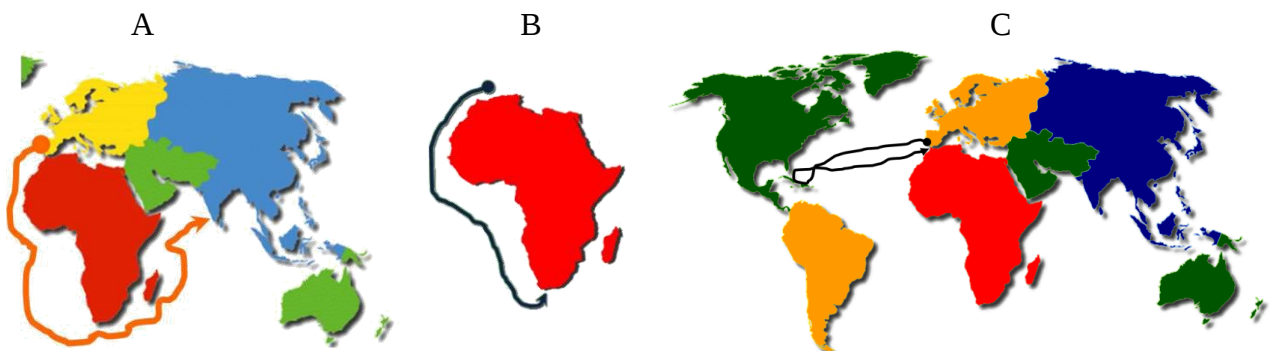
23. Výjav na obrázku sa vzťahuje na udalosť spojenú s križiackou výpravou proti Turkom, ktorú vyhlásil ostrihomský arcibiskup. Po tom, ako si účastníci výpravy – sedliaci uvedomili, že ich posielajú na istú smrť, vzbúrili sa. Viedol ich zeman, ktorého potrestali upálením.

Georgius Zekel

- Akým spôsobom bol upálený?
- Ako sa volal tento zeman?
- V ktorom storočí sa odohralo spomínané povstanie sedliakov?

24. Preštudujte si mapy trás slávnych moreplavcov. K písmenu plavby v odpoved'ovom hárku zapíšete správne meno moreplavca, ktorý ju absolvoval ako prvý.

25. Pozorne si preštudujte zloženie uvedených jedál. Ktoré **dve** z nich by sa dnes **nenachádzali** na jedálnom lístku v Európe, ak by sa neuskutočnili zámorské objavné plavby?

- A. ovsená kaša s medom a pečenými jablkami
- B. morčacie prsia s paradajkovou omáčkou a zemiakmi
- C. kukuričné placky plnené duseným bravčovým mäsom
- D. kohút s koreňovou zeleninou a olivovým olejom

26. V 16. storočí sa rozšírili v Nemecku myšlienky cirkevného reformátoraA Jeho prívrženci sa v roku B oddelili od katolíckej cirkvi. V ktorom meste sa konal snem, počas ktorého boli vypracované presné zásady učenia novej protestantskej cirkvi?

27. V období osvietenstva sa úspešne vyvíjali mnohé vedné odbory. Nájdeme tu aj počiatky mikrobiológie. Významným vynálezom, ktorý napomohol jej vzniku bol A Pomocou neho objavili „nekonečne malé živé bytosti“, ktoré neskôr nazvali baktérie. Ich pomenovanie v 18. storočí bolo B

Autori: Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský, Mgr. Lenka Truchanová

Recenzent: Mgr. Barbora Kopuncová

Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, 2018